

fénykuckó

TDK konferencia
Építészmérnöki Kar
2021

szerzők:

Cseh Fruzsina Laura
Nagy Anna Borbála

konzulens:

Szabó Levente DLA

Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi
Egyetem

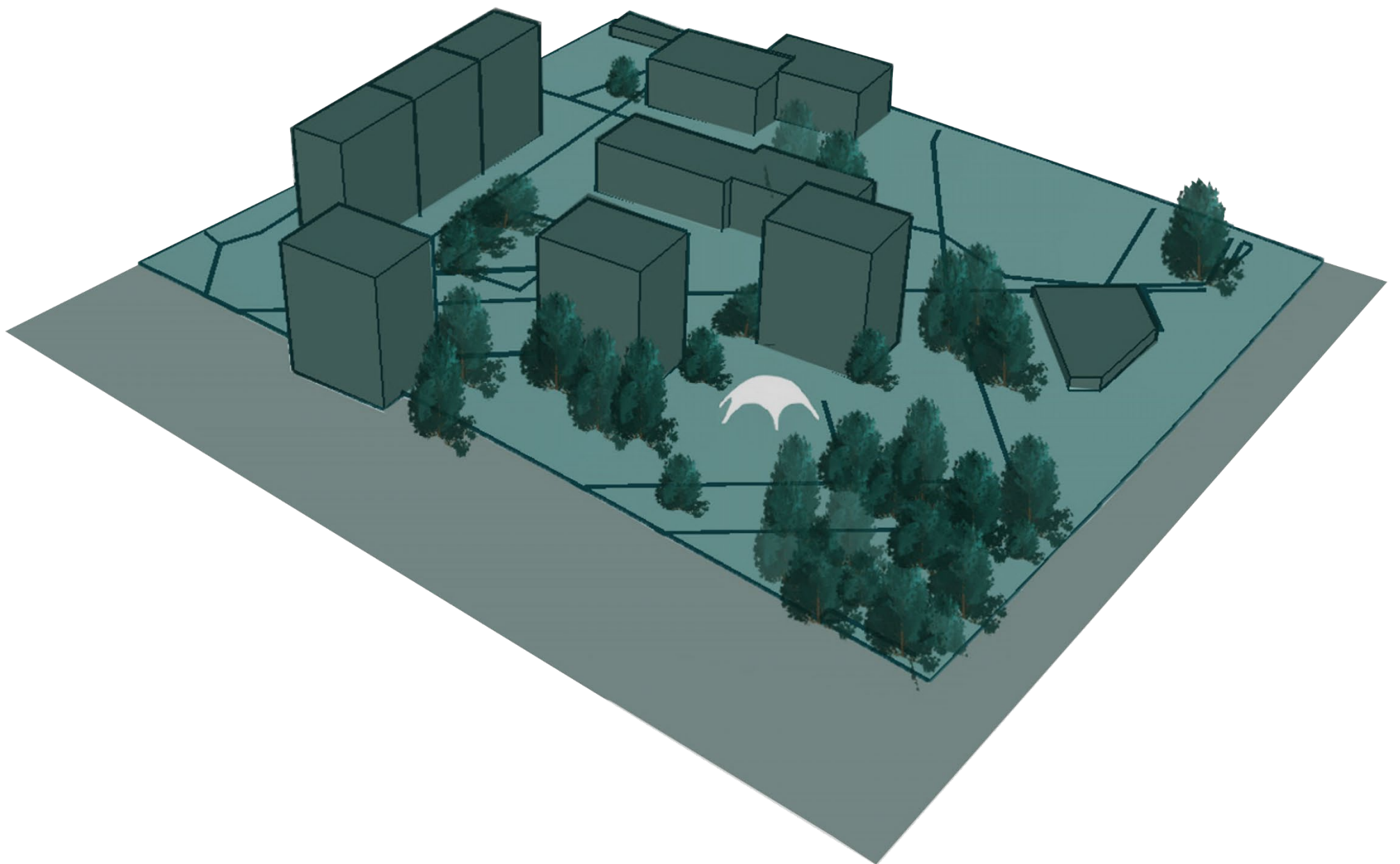
Középülettervezési
tanszék

Fenntartható
közösségek szekció

tartalomjegyzék

1. bevezetés
2. múlt
3. bezárkózás
4. fényösvény
5. kert
6. vetítő
7. belső tér
8. források

bevezetés

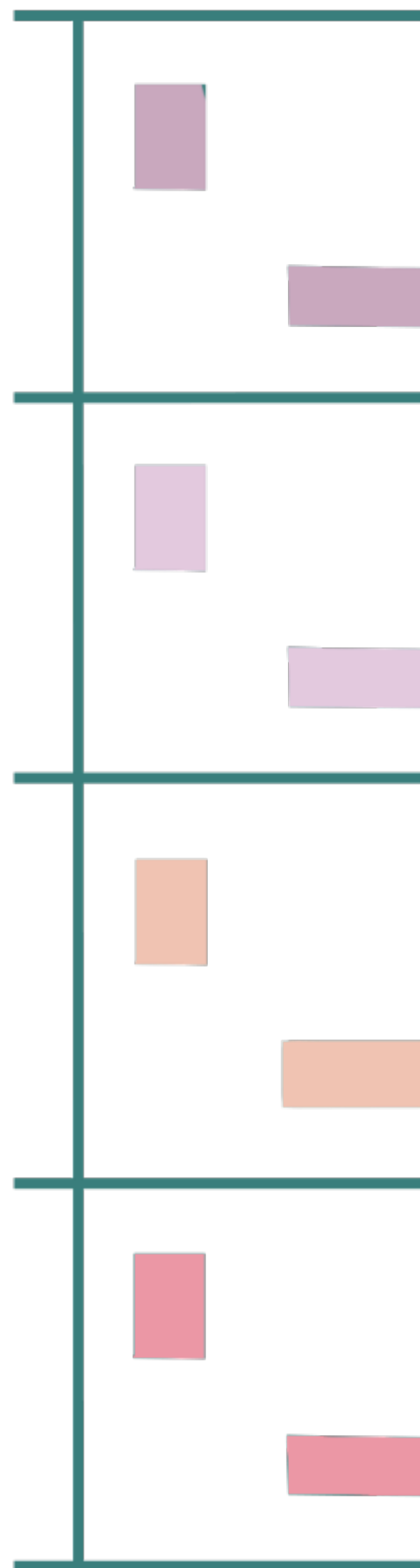
Az Óbudai Kísérleti Lakótelepen található gázfogadó évtizedek óta funkcióját veszítette. A lakótelep szélén áll gazdátlanul, pár lakó szomorúságára, bár a legtöbben nem is tudnak semmit az épületről. Tervünk célja, hogy az épületet felhasználva közösségi helyet teremtsünk a helyiek számára, úgy, hogy minden korosztály használhassa azt. A sötét és teljesen zárt épületben egy kis mozit és közösségi teret alakítunk ki, mely napszaktól függetlenül használható a lakótelep bármely lakója számára. A gyerekek iskola után itt gyűlhetnek össze akár csak játszani, tanulni, a nyugdíjasok beszélgetni, a családok, és fiatal felnőttek pedig munka után pihenésképp megnézni a kedvenceiket. Az új funkcióval felruházott kis épület lehetőséget teremt arra, hogy megismerjék egymást a szomszédok és környékeliek, hogy egy olyan hangulatú közösségi tér jöhessen létre, ami szinte már teljesen megszűnt a 21. században a fővárosban.

múlt

A II. világháború után óriási lakáshiány volt. Elindult a tömeges lakásépítés, melyet minél gyorsabban és olcsóbban kellett végrehajtani, így új technológiákkal, és ötletekkel álltak elő az építészek. Az Óbudai Kísérleti Lakótelep is ennek nyomán épült. A lakókísérletben a leendő tulajdonosok is részt vehettek, véleményük figyelembevételével alakították az alaprajzokat. A több építész által készített terveknek köszönhetően a lakótelep arculata sokszínű, 3-4 vagy 7-8 emeletes sorházak és pontházak is megtalálhatóak itt.

Az egykoron a lakótelep gázellátását szolgáló kis épület a Váradi utca és a Vörösvári út kereszteződésétől pár lépésnyire található, de a lakótelep részét képezi. A vékony vasbeton héjszerkezetű épület különleges megjelenése szép példája a világháború utáni modernista hagyományokon alakuló magyar építészetnek. A funkcióját veszített pavilon ma parlagon áll a házak között, és egy új szerep betöltésére vár.

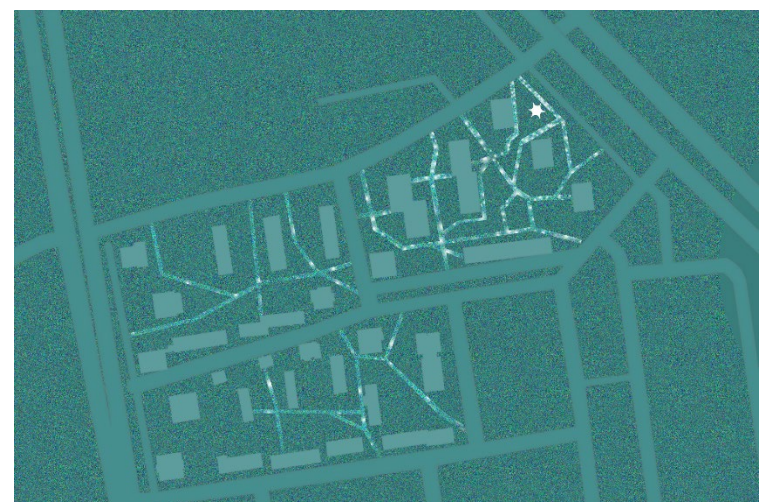
bezárkózás

Manapság a rohanó hétköznapok miatt gyakrabban fókuszálnak az emberek a tennivalóikra, mintsem a körülöttük élőkre vagy a kikapcsolódásra. A világ felgyorsulásával együtt a szórakozási és pihenési lehetőségek is megváltoztak. Egy hosszú munkában töltött nap után hazaérve a többségnek nincs energiája aktív közösségi életet élni. Vacsorát főznek, előkészülnek a másnapi tennivalókra, a családjikkal töltenek időt, vagy csak élvezik az egyedüllétet a csendes lakásba érve az egésznapos nyüzsgés után. Az emberek kevésbé ismerik a szomszédokat, így sokkal jobban magukba és lakásaikba zárkóznak, mint pár évtizeddel ezelőtt. A gyerekek sem mennek át egymáshoz iskola után játszani olyan gyakran, mint ez régen szokás volt. A lakótelepi gyermekek saját kert híján kevésbé tudják megélni a lakáson kívüli magánszférát. Nincs egy fára épített „bunki”, egy fásszín, vagy garázs, ahol társaikkal játszhatnak. A családok jobban féltik a magánéletüket, és az ennek

teret adó otthonukat. Kevésbé fogadnak be idegeneket, vagy olyanokat, akiket nem annyira ismernek. A felnőtt emberek baráti körei leszűkülnek, mert nincs idő és energia arra, hogy olyan sok emberrel tartsák a kapcsolatot, mint fiatal korukban. A 25-50 év közöttiek körében jellemző az is, hogy valaki csak aludni jár haza, nem találkozik soha a szomszédjaival. Ugyanakkor a lakótelepen sok a nyugdíjas, akik már hosszú ideje laknak itt, ismerik egymást, igényük van a közös időtöltésre. A barátságos, szinte kertvárosias kert és park kialakítása kedvez a jó időben beszélgetni vágyó időseknek, a kisgyerekes családoknak, akik a játszótérre vihetik le a gyermekeiket, vagy a kutya-tulajdonosoknak, akik a viszonylag nagy területű parkban sétáltathatják háziállataikat. Azonban nincs a lakótelepen kifejezetten olyan tér, ami közösségi használatra szánt, annak készült, időjárástól és napszaktól függetlenül használható, és több korosztály közös foglalkoztatására is alkalmas.

fényösvény

A sáv- és pontházak között igazi úthálózat alakult ki az évek során, némelyik aszfalozott út, egyik-másik az emberek által kitaposott földösvény, és megtalálhatók még az eredeti tervek alapján kiépített tipegőköves gyalogutak is. Régen a gázfogadó, szerteágazó csövekben futó energiával látta el és melegítette fel a lakásokat. Erre az analógiára építkezve a betonépítmény környékén sűrűn napelemmel működő fényforrásokat helyezünk el a régi ösvényhálózatok utai mentén, melyek ritkulnak távolodva az építménytől. Az energia a fénykuckóban és közvetlen körülötte összpontosul, és reflektál az épület funkciójára is. A kis lámpácskák megvilágítják és kijelölik a kis helyi mozihoz vezető utakat a házak között, ha már besötétedett. A fényösvények a gázfogadó épületéhez invitálják a lakókat, majd az épületbe tovább folyó fény bevezeti őket a benti térbe, ahol, mint ahogy a fényösvények is, egymásra találhatnak.

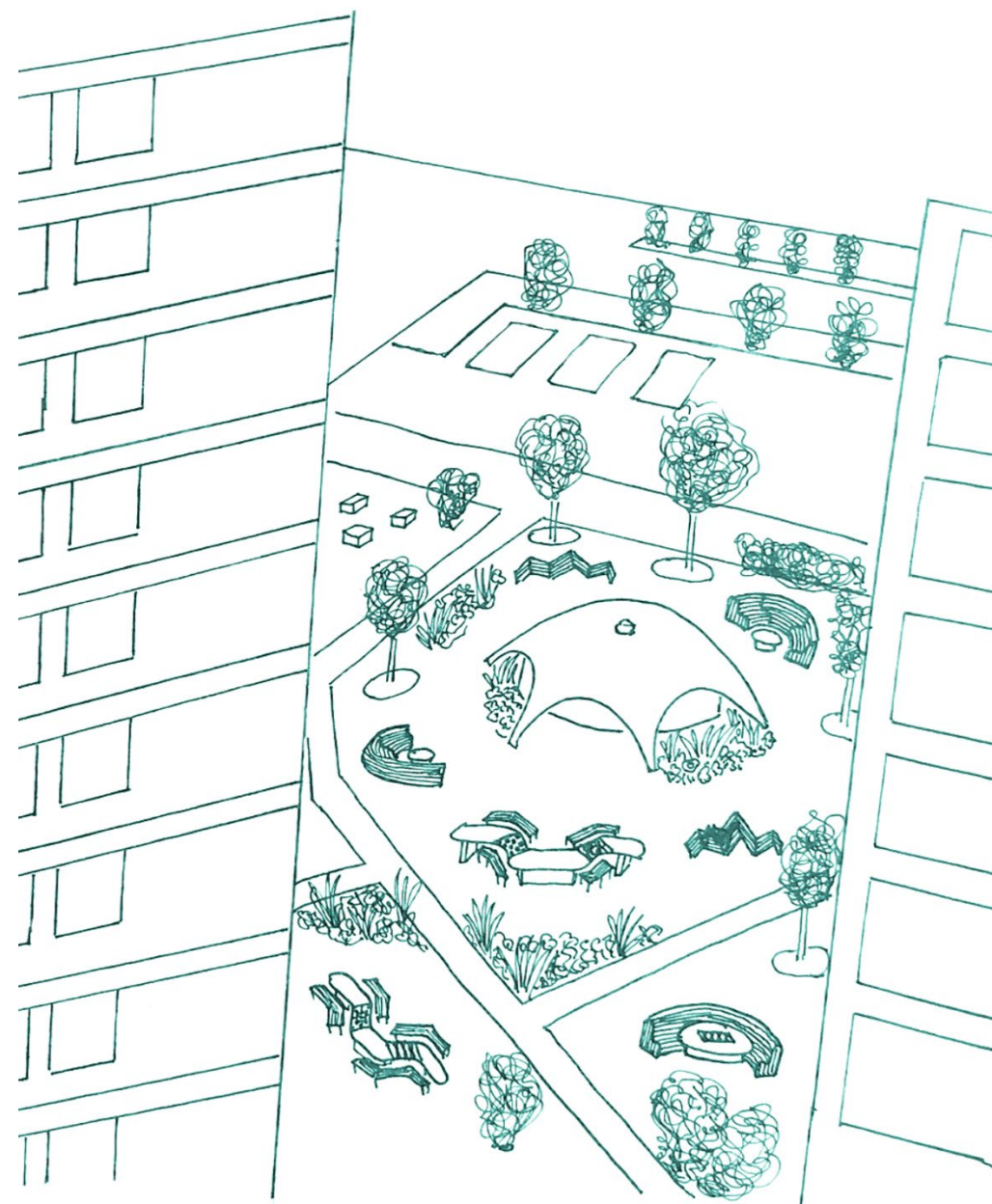

kert

A fénykuckó pont olyan távolságra van a környező pontházak bejárataitól, hogy kényelmesen kialakítható egy kis park körülötte, mely felhívja a figyelmet az új közösségépítő funkcióra. Bevonzza a környéken élőket, ugyanakkor elmossa az éles kontrasztot az utca és a lakótelep között, kialakulhat egy hangulatában köztes tér.

A kertben helyet kap pár napozó, ahol bárki sütkérezhet, padok, és asztalok, amelyekbe különböző társasjátékok vannak beépítve: ostábla, sakk, malom. Az asztalok elérhető távolságban vannak a házak bejáratától, így könnyen használhatók teázásra, kávézásra, uzsonnázásra, vagy a szombati piacról jövet, pletykálkodásra.

Az ily módon élettel megtöltött lakótelepi kert találkozási pontként is működik a környéken élők között, hisz egy kellemes atmoszférájú környezet, mindenki tudja hol van, könnyen megtalálható bárkinek, mivel nem a házak sűrűjében, hanem az utcához közel helyezkedik el.

vetítő

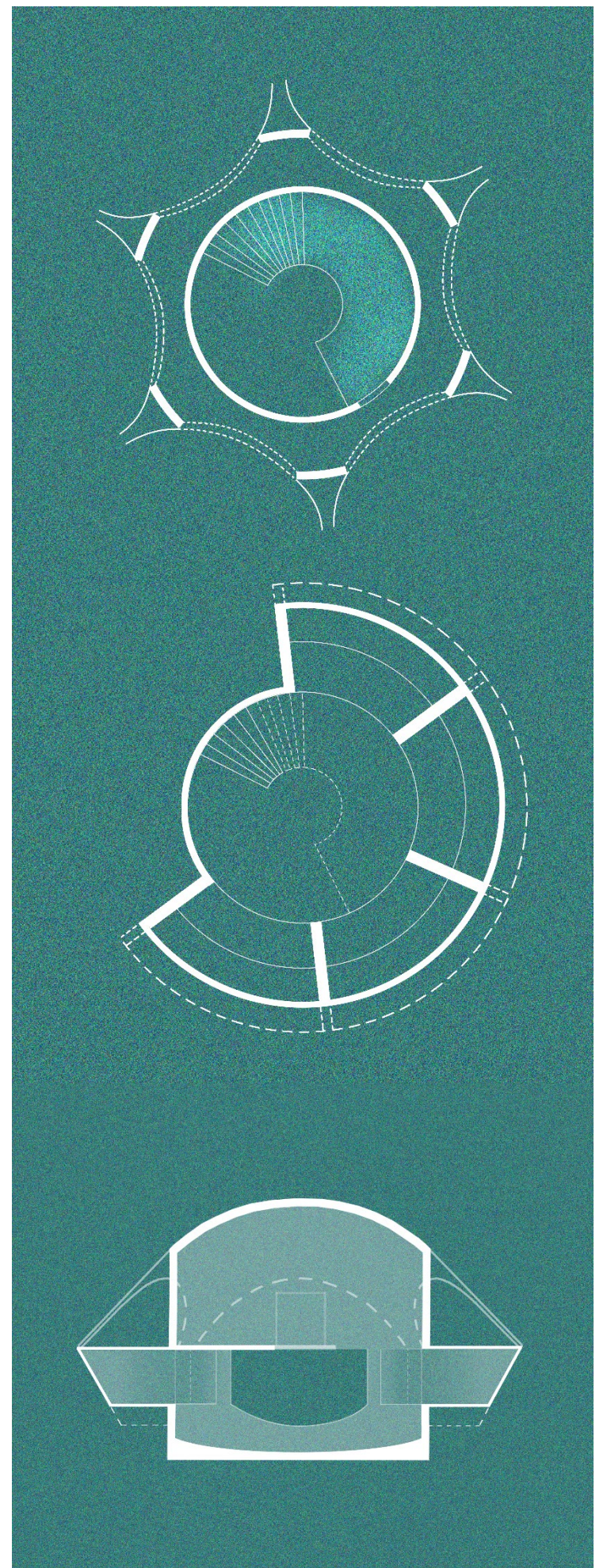
A lakótelepen élőket kérdeztük meg arról, hogy mi a véleményük egy közösen használható térről, és egyértelműen felmerült a közösségépítés és közös időtöltés igénye.

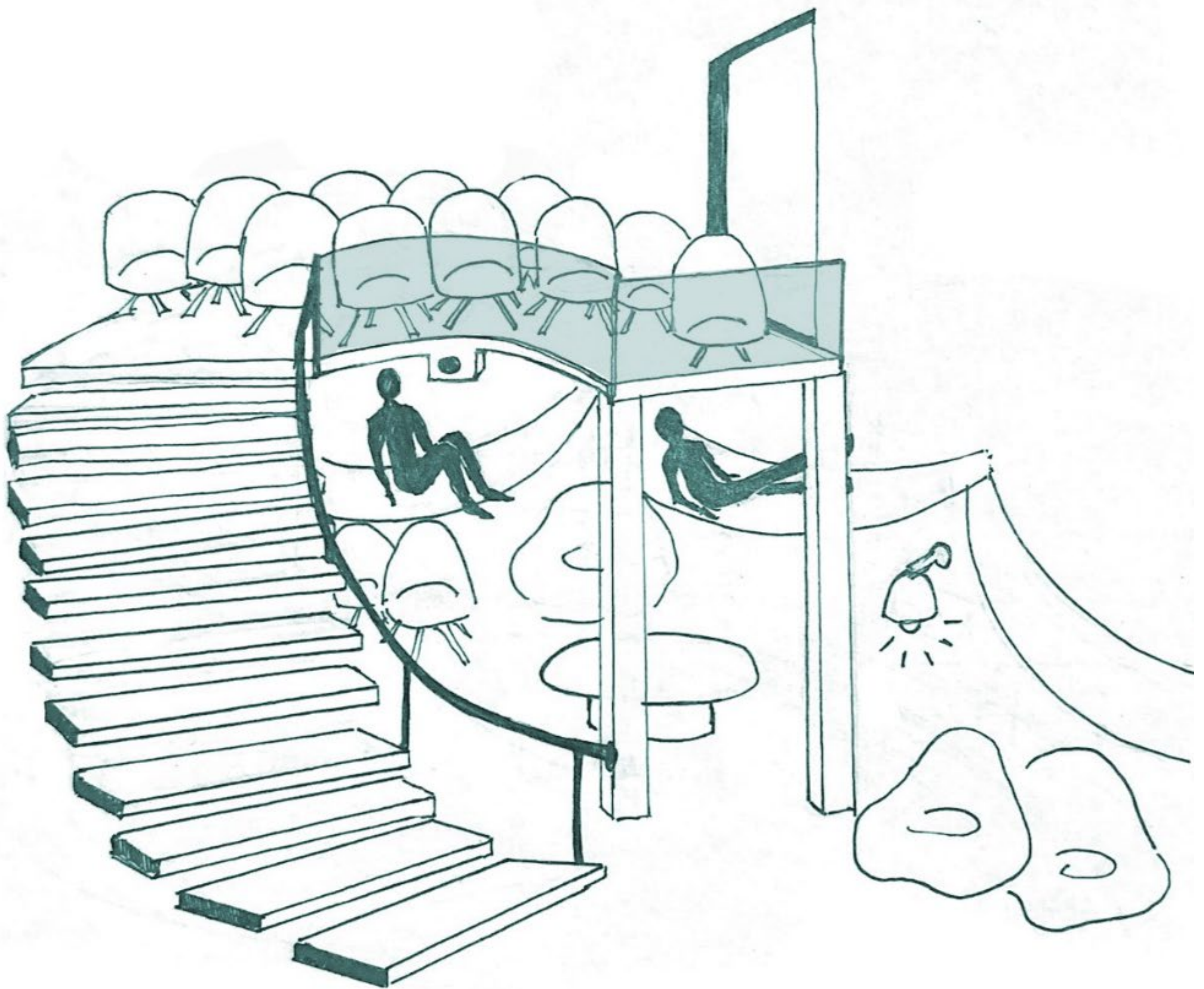
A kis léptékű épületben egy multifunkcionális teret, benne mozit hozunk létre, melyben a lakótelepen élők kapcsolódhatnak ki. A vetítőt egy önszerveződő kör üzemelteti. Ők tartják fenn a közösségnek helyet adó épületet, és egyben a közösséget is. Beszélgetéseket, teadélutánokat szerveznek az egykori gázfogadóba. Amikor az épületben nincs meghirdetett vetítés, akkor közösségi térként használhatják, akár kölykök, akár szülők. A fénykuckó lehetőséget nyújt arra, hogy a gyerekek délutánonként összegyűljenek, és zavartalanul játszanak, világmegváltó ötleteket találjanak ki.

Az étellel megtöltött betonbunki és környéke találkozási ponttá, a lakótelep szívévé válik.

belső tér

Az ajtón belépve a felső szintre, a galériára érkezünk. Ide az idősek is gond nélkül be tudnak jönni, nem kell lépcsőzniük. Láthatják a filmet és a tér atmoszférájába kerülnek itt is. A vetítőgép a két szint között helyezkedik el a galéria födémére erősítve, így a falra vetített filmet mindkét oldalról lehet élvezni, és a vetítőt is be lehet kapcsolni bárhonnan. A galérián át kell sétálni ahhoz, hogy a lépcsőn lelépkedve az alsó szintre jussunk. A héj formáját a belső tér kialakítása során is megjelenítettük. Az alsó szinten a teret határoló hengert térbővületekkel toldottuk meg, melyek külső fala a héj lábait összekötő körkörvonala, alakjai pedig a héj íveit jelenítik meg, külső járószint síkjára tükrözve. Az így kialakult bemetszések a falban beülökként használhatók. Az enyhe íveltségnek köszönhetően kényelmesen lehet feküdni is bennük. A galéria szint alatti tér sötétebb és zártabb, mint az alsó szint többi része, kuckó hangulata van. A kényelem és a többrétű használhatóság érdekében babzsákokat teszünk a lenti részre, melyekhez alacsony fa asztalok is készülnek, társasozáshoz, kávézáshoz, teázáshoz, tanuláshoz.

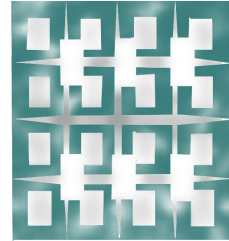

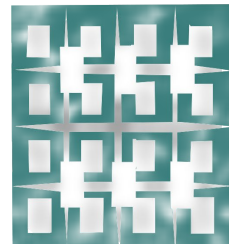

források

Cságoty Ferenc: Középületek

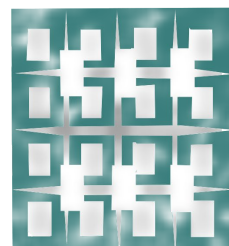

<https://welovebudapest.com/cikk/2021/6/21/latnivalok-es-kultura-kulonleges-lakaskiserlet-obudan-az-obudai-kiserleti-lakotelep>

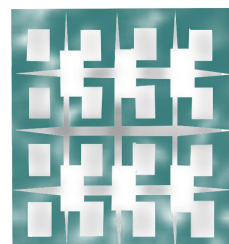
http://www.kiscellimuzeum.hu/korszaru_lakas_1960

<https://epiteszforum.hu/gazfogado-az-obudai-kiserleti-lakotelepen?fbclid=IwAR3yGlyMJMWk1uiWSHGsaE1GIAo0GCDbyuSbvIPu8jgZfsvv2ofXcsPXhuY>

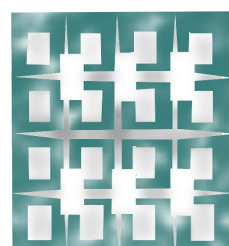
<https://otlet.budapest.hu/pb/jsp/site/Portal.jsp?page=proposal&campaign=A&proposal=691>

<https://fortepan.hu/hu/photos/?q=v%C3%A1radi%20outca>
<https://kulturkozpont.hu/aktualis-programok-nyugdijas-programok/>

https://hellowood.eu/hu/projekt/kozossegi_butor

<https://hellowood.eu/hu/projekt/fa-installacio>

<https://epiteszforum.hu/kozossegi-epites-szaszvaron-egyetemistak-es-helyiek-dolgoznak-egyutt-egy-heten-at>